

Nota van Antwoord
bij Ruimtelijke Inpassingsvisie voor gemaal en boezem Hardinxveld

Juli 2021

Projectgegevens

Titel: Nota van Antwoord – Ruimtelijke inpassingsvisie voor gemaal en boezem Hardinxveld

Versie: D2

Status: Definitief

Datum: 20 juli 2021

Auteurs: Allard Koopal, Willem Zwama, Maaïke Rimmelzwaan

Opdrachtgever: Waterschap Rivierenland en Gemeente Hardinxveld-Giessendam

Inhoud

0. Inleiding	4
0.1 Taken, rollen en bevoegdheden van waterschap en gemeente	4
0.2 Samenvatting van belangrijkste wijzigingen in de visie naar aanleiding van de inspraak	5
1. Inspraakreactie 1	8
2. Inspraakreactie 2	8
3. Inspraakreactie 3	8
4. Inspraakreactie 4	12
5. Inspraakreactie 5	16
6. Inspraakreactie 6	21
7. Inspraakreactie 7	27
8. Inspraakreactie 8	27
9. Inspraakreactie 9	28
10. Inspraakreactie 10	29

0. Inleiding

De "visie ruimtelijke kwaliteit boezem en gemaal Hardinxveld-Giessendam" is door de gemeente ter inzage gelegd van 3 tot en met 24 juni 2021. Dit heeft tien inspraakreacties opgeleverd. In deze Nota van Antwoord volgt in paragraaf 0.1 eerst een toelichting op de taken, rollen en bevoegdheden van waterschap en gemeente in dit proces, omdat hier zowel bij insprekers als bij de gemeenteraad onduidelijkheid over is. Paragraaf 0.2 betreft een samenvatting van de belangrijkste wijzigingen die in de definitieve versie naar aanleiding van de inspraak en de behandeling in de gemeenteraad zijn doorgevoerd. In de daarop volgende hoofdstukken volgt een puntsgewijze samenvatting van de inspraakreacties met daarop de reactie van het college van burgemeester en wethouders. De inspraakreacties zijn geanonimiseerd.

0.1 Taken, rollen en bevoegdheden van waterschap en gemeente

Waterschap

Boezem en gemaal zijn om *waterstaatkundige* redenen nodig om de bemaling van de Alblasserwaard robuust en toekomstbestendig te maken. Omdat boezem en gemaal een waterstaatkundig doel dienen voor een gebied groter dan de gemeente Hardinxveld-Giessendam, is het Waterschap Rivierenland bevoegd om hier zelfstandig over te besluiten. Uiteraard doet het waterschap dat in overleg met provincie en gemeente. Onder de huidige Waterwet kan het waterschap een projectplan vaststellen. Onder de Omgevingswet (die naar verwachting per 1 juli 2022 in werking zal treden) heet dit een projectbesluit. De bevoegdheden van het waterschap zijn beperkt tot hetgeen als waterstaatkundig kan worden aangemerkt, inclusief inpassing en eventuele benodigde mitigerende en compenserende maatregelen. Naast watergangen, gemalen, waterkeringen en dijken gaat het bijvoorbeeld ook om (natuurvriendelijke) oevers, overloopgebieden, natuurcompensatie en (onderhouds)paden en wegen.

Bij de *tracékeuze* voor het boezemkanaal en -gemaal maakt het waterschap een integrale afweging op basis van effecten op waterstaatkundig functioneren, landschap en omgeving, milieu, effecten voor flora en fauna, draagvlak en inspraak, kosten, kansen en risico's. De inbreng vanuit grondeigenaren in het gebied wordt met name gebruikt om wensen en kansen op te halen, zodat de verschillende tracés zo goed mogelijk ingepast kunnen worden of zelfs kwaliteiten kunnen worden toegevoegd. Het mag duidelijk zijn, dat het bij dergelijke grote ingrepen niet altijd mogelijk is om alle wensen in te vullen van de betrokken eigenaren en omwonenden. In de afgelopen twee jaar heeft het waterschap voor de bewoners/eigenaren in het plangebied diverse meedenktafels, informatiebijeenkomsten en online sessies georganiseerd en zijn ca. 60-70 keukentafelgesprekken gevoerd met de direct belanghebbenden. Dit proces wordt in de komende periode voortgezet. Tijdens de inspraakperiode voor de Visie Ruimtelijke Kwaliteit boezem en gemaal was er voor eenieder de mogelijkheid om in te spreken. De ingekomen reacties betroffen in alle gevallen personen met een direct belang in het plangebied.

Het waterschap is tevens verantwoordelijk voor de *aanleg en beheer* van boezem en gemaal. De *grondverwerving* is daar onderdeel van. Het waterschap probeert in goed overleg met de betreffende eigenaren tot overeenstemming te komen over de aankoop van benodigde gronden. Indien dit niet op

mannelijke wijze lukt, is als uiterst maatregel onteigening door het waterschap mogelijk. Bij minnelijk verwerving kunnen afspraken gemaakt worden, waar ook de gemeentelijke bevoegdheden om de hoek kunnen komen kijken. Bijvoorbeeld wanneer men ergens in grond gecompenseerd wil worden voor een functie die het bestemmingsplan niet toestaat. Bij eventuele onteigening is alleen financiële schadeloosstelling mogelijk. De hoogte hiervan wordt door de onteigeningsrechter bepaald.

Gemeente

De tracékeuze en de aanleg van boezemkanaal en -gemaal vallen zoals aangegeven onder de bevoegdheid van het waterschap. De gemeente is verantwoordelijk voor "een goede ruimtelijke ordening" en kan vanuit die rol kaders meegeven voor de *landschappelijke inpassing* van het boezemkanaal en het gemaal. Deze kaders zijn opgenomen in de VRK in hoofdstuk 6 (in de aangepaste versie hoofdstuk 5): Bouwstenen voor ontwerp. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor "een goede ruimtelijke ordening" behandelt het college van burgemeester en wethouders de inspraakreacties en stelt de gemeenteraad de visie vast. De beantwoording van de inspraakreacties is uiteraard in samenwerking met het waterschap tot stand gekomen. Het college van Dijkgraaf en Heemraden zal formeel kennisnemen van deze nota van antwoord.

Daarnaast heeft de gemeente een rol bij de totstandkoming van de mogelijke *meekoppelkansen*, zoals bijvoorbeeld een 'rondje Hardinxveld' of een *ecologische verbindingzone*. Wanneer de gemeente zelf meekoppelkansen wenst te realiseren, zal de raad daar budget voor beschikbaar moeten stellen. Indien nodig zal de gemeente hiervoor een planologische procedure moeten opstarten. Voordeel van meekoppelkansen is dat er "werk met werk" gemaakt kan worden, waardoor kosten worden bespaard.

Voor *meekoppelkansen* van andere overheden of particuliere initiatieven heeft de gemeente een faciliterende rol, in het geval deze niet binnen de bestaande planologische kaders passen. Voorwaarde is uiteraard dat de economische haalbaarheid door de initiatiefnemer is gegarandeerd. Over de genoemde mogelijke meekoppelkansen in de visie zal nog aparte besluitvorming plaats moeten vinden.

Onder de Omgevingswet dienen gemeenten tenslotte voor het gehele grondgebied een Omgevingsvisie op te stellen voor de lange termijn. De inpassingsvisie en de ruimtelijke analyse uit de bijlage kan hiervoor aanknopingspunten bieden.

0.2 Samenvatting van belangrijkste wijzigingen in de visie naar aanleiding van de inspraak

Op basis van de inspraakreacties en de raadsbehandeling tijdens "de Ontmoeting" op 17 juni 2021 is de concept visie op een aantal punten aangepast. De belangrijkste punten op hoofdlijnen zijn:

- De gewijzigde visie is verduidelijkt dat deze zich richt op de inpassing van het boezemkanaal en gemaal en geeft een beeld van de mogelijke meekoppelkansen op de korte(re) termijn. Het is nadrukkelijk géén omgevingsvisie voor het gebied dat andere ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld woningbouw mogelijk maakt. Voor de duidelijkheid is in de nieuwe versie de titel gewijzigd naar "*Ruimtelijke Inpassingsvisie voor gemaal en boezem*" en delen zullen verplaatst worden naar de bijlage, zodat dit duidelijker wordt. Ook zal duidelijker beschreven worden hoe met opgehaalde kansen, wensen en bevindingen vanuit de omgeving omgegaan wordt.
- Tijdens de raadsbehandeling bleek dat er weinig draagvlak is voor grootschalige (woningbouw)ontwikkelingen op de lange termijn in het gebied. Dit beeld komt ook nadrukkelijk uit de inspraakreacties naar voren. Voor de duidelijkheid: Het college wil zich op de kortere termijn eerst richten op 't Oog en heeft daarom gemeend de visie op dit punt te verduidelijken. Eventuele woningbouw in het gebied beperkt zich enkel tot eventuele compensatie van enkele eigenaren wiens woning eventueel aangekocht wordt door het waterschap ten behoeve van de inpassing van de boezem. Ten aanzien van deze compenserende woningbouw in het gebied wordt opgemerkt dat dit altijd maatwerk betreft; als het compensatie op niet-eigen grond is, zal ook de andere eigenaar mee moeten willen gaan in het voorstel, het moet financieel, ruimtelijk en milieukundig haalbaar zijn en er moeten waarschijnlijk planologische procedures doorlopen worden. In de visie is verduidelijkt dat het gaat om eventuele compensatie van woningen van gedupeerde eigenaren.
- In hoofdstuk 4 (en bijlage) van de concept visie ruimtelijke kwaliteit werd door "ontwerpend onderzoek" verkend wat de eventuele ontwikkelingsrichting van het gebied op langere termijn zou kunnen zijn. Dit werd gedaan aan de hand van vier verschillende landschappelijke koersen. Deze landschapskoersen zijn een hulpmiddel om te bekijken op welke manier de boezem en het gemaal vormgegeven kunnen worden rekening houdend met mogelijke ontwikkeling van de omgeving op lange(re) termijn. Gebleken is dat de manier van verslaglegging in de VRK verwarrend is, waardoor het lijkt alsof er gekozen moet worden uit een van deze vier landschapskoersen. Dit is niet het geval. Deze stedenbouwkundige benadering blijft onderdeel uitmaken van de analyse, maar is in de nieuwe versie naar de bijlage verplaatst. In het hoofddocument van de inpassingsvisie wordt de relatie met de bijlagen nader toegelicht.
- Ten aanzien van de mogelijke meekoppelkansen stelt het college voor om samen met de definitieve tracékeuze een concre(e)t(er) voorstel te doen aan de gemeenteraad. Uit de inspraak is gebleken dat bewoners in het gebied vooral zeer terughoudend zijn ten opzichte van (extensieve) recreatie; met name vanuit de vrees voor overlast en beperking van de privacy. Hier staat tegenover dat inwoners vanuit de gehele omgeving natuurlijk wel baat kunnen hebben bij bijvoorbeeld het completeren van een "rondje Hardinxveld". Groot voordeel van meekoppelkansen is dat werk-met-werk kan worden gemaakt en dat bijvoorbeeld een onderhoudspad voor de boezem met een geringe extra investering is opgewaardeerd tot een wandelroute. Bij de concrete uitwerking kan rekening worden gehouden met de bedenkingen vanuit de bewoners in de directe omgeving. De gewijzigde inpassingsvisie geeft hier handreikingen voor. Voor meekoppelkansen geldt dat de initiatiefnemer (provincie, waterschap, gemeente of eventueel een particulier) de

financiële haalbaarheid voor de meerkosten zelf dient te verzorgen. Indien er een planologische procedure noodzakelijk is, zal de gemeenteraad hierover moeten besluiten.

Verder wordt opgemerkt dat een aantal (onderdelen van) inspraakreacties geen betrekking heeft op de visie zelf, maar op andere onderdelen of fasen van het project en/of het proces van het boezemkanaal en gemaal die onder de verantwoordelijkheid van het waterschap vallen. Uiteraard worden deze reacties wel beantwoord in deze Nota van Antwoord.

1. Inspraakreactie 1

1	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
1.1	Indiener staat positief in dat in de visie RK is benoemd dat het aanbieden van kleinschalige woningbouw ter compensatie van gedeputeerde grondeigenaren mogelijk is. Indiener zou graag van deze mogelijkheid gebruik maken en hierover in gesprek gaan met gemeente en waterschap.	Deze wens is bij het waterschap bekend. Insteek is om compensatie voor bewoners die direct geraakt worden in woonkwaliteit te onderzoeken binnen of buiten het projectgebied. Of en zo ja in welke mate hiervan sprake is, zal in een aanvullend gesprek met indiener en het waterschap en de gemeente besproken worden. Op voorhand is echter niet te zeggen of dit financieel en planologisch haalbaar is.

2. Inspraakreactie 2

2	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
2.1	Indiener vraagt om recreatiepercelen langs de Giessen te sparen voor het nieuwe boezemtracé, door er net langs te graven, een damwand of beschoeiing langs het perceel te staan. Indien dit niet mogelijk is hiervoor te compenseren met een nieuwe locatie aan de Giessen inclusief vergoeding om land aan te kopen, te herbouwen en te herplanten.	Deze wens is bij het waterschap bekend en zal bij de verdere uitwerking van de tracés zorgvuldig onderzocht worden in hoeverre dit mogelijk is passend binnen de technische, hydrologische en landschappelijke uitwerking. Dit zal het waterschap met inspreker verder bespreken.

3. Inspraakreactie 3

3	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
3.1	Indiener brengt diverse kritiekpunten op het proces tot nu toe; 1. Inspraak reactie op brief van bewoners van maart wordt pas 3 maanden later beantwoord. 2. Beperkt tijd voor bewoners om inspraakreactie op visie RK te leveren (3wk).	1. De gemeente betreurt dat de reactie van de gemeente te lang op zich heeft laten wachten. In het vervolg zal tijdig gereageerd worden op vragen. 2. Een inspraaktermijn van 3 weken wordt vaker toegepast. De inspraakperiode is voor iedereen. Het waterschap is buiten de inspraakperiode veelvuldig in gesprek met eigenaren, bewoners en

	<p>3 Online werkatelier met polls en het grote informatieprofiel van de presentatie maakte adequate reactie niet mogelijk.</p> <p>4 Voorstel deelname gemeente bij gesprek bewoners pas op laatste moment aangekondigd.</p> <p>5 Indiener wil betrokken worden bij denkprocessen gemeente en waterschap.</p>	<p>huurders in het gebied waar het tracé mogelijk komt. Desondanks hebben wij vernomen dat een aantal eigenaren toch ontevreden zijn over dit proces. Gemeente zal daarom vanaf heden ambtelijk meer gezamenlijk optrekken met het waterschap in gesprekken met omwonenden. Hierbij wordt opgemerkt dat het waterschap het uiteindelijke tracé bepaald. Gemeente schuift aan om te onderzoeken welke eventuele compensatiemogelijkheden haalbaar zijn. Opgemerkt moet worden dat het helaas niet altijd mogelijk is om rekening te houden met alle wensen en bedenkingen.</p> <p>3. Als gevolg van corona maakt het in een online situatie lastiger om goede gesprekken te hebben op bewonersavonden. Met polls is tijdens een werkatelier geprobeerd reacties op te halen om het gesprek aan te gaan, hier zijn wisselende resultaten opgehaald in de verschillende deelsessies. Tegelijkertijd zijn er ook verschillende keukentafelgesprekken gevoerd met direct belanghebbenden om belangen, wensen en noties op te halen. Met het ter inzage leggen van de visie is de mogelijkheid om ook een reactie op de analyse en beschouwingen die in de presentatie aan de orde zijn gekomen te geven.</p> <p>4. Het waterschap en de gemeente betreuren dat communicatie over een gezamenlijke afspraak te laat is gecommuniceerd. Dit zal in volgende gesprekken op tijd worden voorgesteld.</p> <p>5. Het waterschap betreft direct belanghebbenden zo goed mogelijk bij het proces door keukentafelgesprekken, werkateliers, informatieavonden te organiseren en met regelmaat te informeren met een nieuwsbrief. Hierin is beoogd bewoners en belanghebbenden te betrekken bij de denkprocessen. Het waterschap zal met indiener hierover nader in gesprek gaan. In een gesprek met de gemeente is aan indiener toegezegd dat ambtelijk vaker wordt aanschuiven bij deze gesprekken.</p>
--	--	--

3.2	<p>Het is indiener niet duidelijk waarom het waterschap een visie Ruimtelijke kwaliteit opstelt samen met de gemeente. Wat betreft indiener dient hydrologisch gezien de beste optie het uitgangspunt te zijn.</p>	<p>Het is gebruikelijk dat verschillende overheden met elkaar samenwerken, indien elkaars taken en verantwoordelijkheden elkaar raken. Vanwege de nadrukkelijke waterstaatkundige aspecten is de visie een coproductie van gemeente en waterschap. De gemeenteraad stelt deze visie vast omdat zij in het kader van een goede ruimtelijke ordening streeft naar een goede landschappelijk inpassing en beleidsmatig verantwoordelijk is om een visie vast te stellen voor gebieden of projecten met veranderingen die een grote ruimtelijke impact hebben. De nog voorliggende tracés worden allen door het waterschap uitgewerkt zodat ze hydrologisch goed functioneren.</p>
3.3	<p>Indiener heeft het gevoel dat met de visie RK de gemeente ontwikkelingsmogelijkheden op eigendommen van indiener worden ingetekend. Indiener vraagt om met de visie RK sec bij de maatschappelijke wateropgave te blijven.</p>	<p>De inpassingsvisie is gericht op de inpassing van het boezemkanaal en gemaal en geeft een beeld van de meekoppelkansen op de korte(re) termijn. Het is géén toekomstvisie of bestemmingsplan voor het gehele ruimtegebruik van het gebied ten oosten van de kern van Hardinxveld, tussen de Giessen en het Kanaal van Steenenhoek. In de concept VRK werd gebruik gemaakt van zogenaamd ontwerpend onderzoek. Hiertoe zijn 4 denkbare scenario's uitgewerkt. Dit bleek te veel de suggestie te wekken dat men kan kiezen uit deze scenario's. Deze stedenbouwkundige benadering is onderdeel van de analyse. Dit wordt naar de bijlage verplaatst, omdat (naast de verwarring) de uitkomsten voor de lange termijn geen onderdeel uitmaken van de gewijzigde visie.</p>
3.4	<p>Indiener vraagt waarom in het kader van de visie RK geen vragenlijst aan betrokkenen is toegestuurd zoals dat bij een speelplaats of parkeerplaats gebeurt.</p>	<p>Er is gekozen om de gehele visie voor eenieder ter inzage te leggen. In de aanloop naar de visie zijn voor directbetrokkenen diverse (digitale) bijeenkomsten en keukentafelgesprekken door het waterschap georganiseerd. De verdere uitwerking van de schetsontwerpen voor gemaal en boezem zijn en zullen in vervolgfase aan direct betrokkenen worden voorgelegd om reactie op te geven.</p>
3.5	<p>Indiener vindt dat eerst een tracékeuze gemaakt dient te worden voordat een visie RK kan worden opgesteld, gezien deze een ander effect hebben op de onderdelen die opgenomen zijn in de visie.</p>	<p>De visie is bedoeld om bouwstenen mee te geven voor de inpassing van het boezemkanaal en het gemaal. Deze bouwstenen zijn voor de verschillende tracés en de locaties van het boezemgemaal vertrekpunten</p>

		bij de uitwerking. Mede op basis van deze uitwerking wordt pas de tracékeuze gemaakt.
3.6	<p>Indiener brengt in dat de optie voor een tracé langs de volkstuinten nog steeds mogelijk moet zijn (er is ruim 45 m tussen de huidige gebouwd woningen nog beschikbaar). Deze kent de voorkeur van het "boezemcollectief" (waarin zich een aantal direct betrokkenen hebben verenigd). De reden dat betrokkenen aldaar geen boezem naast hun woning willen, geldt ook voor de nu in beeld zijnde tracés. Echter zijn deze eigenaren pas recent aan de parallelweg komen wonen en wisten zij van dit project. Indiener brengt in dat NUbuiten ook positief tegen dit voorstel staat, volgens het waterschap zijn daar enorme kosten aan verbonden. Ook de mogelijke verhuizing van volkstuinten is genoemd als reden om dit tracé af te wijzen. Het alternatief dat hiervoor door het boezemcollectief is ingebracht is niet door het waterschap onderzocht. Tevens benoemt indiener dat met dit tracé het de meest efficiënte autonome lijn is en recht doet aan de landschappelijke kwaliteiten zoals in de visie RK zijn opgenomen zonder inefficiënte hydrologische bochten.</p>	<p>Dit onderdeel betreft niet (direct) de visie ruimtelijke kwaliteit, maar de vaststelling van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) door het waterschap in het kader van de m.e.r.-procedure d.d. 14-4-2020. Deze zelfde inspraakreactie is ook ingediend op deze (NRD) en later ook nog op de de Locatiekeuze voor Hardinxveld van het waterschap. In de Nota's van Antwoord is de argumentatie aangegeven waarom dit tracé is afgefallen. Dit is terug te lezen in;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) - bijlage 3 'van mogelijke naar kansrijke alternatieven boezembemaling Overwaard (p42-57) - Nota van Antwoord op zienswijzen en adviezen NRD; p11-13, paragraaf 3.4, 3.10 en 3.11 - Nota van Antwoord op inspraakreacties Locatiekeuze Hardinxveld: paragraaf 2.6 <p>Deze documenten zijn te vinden op www.waterschaprivierenland.nl/A5H -> onder 'documenten'.</p>
3.7	<p>Indiener vraagt naar ontwikkeling van de gemeente ten oosten van de sportvelden en hoe met de eigendommen wordt omgegaan. Er is onder andere door wethouder ingebracht dat de sportvelden geïntensiverd zouden worden. Graag ontvangt de indiener hier meer duidelijkheid over.</p>	<p>Op dit moment zijn er geen concrete plannen of beleid voor uitbreiding van het sportcomplex richting het oosten. Met de ontwikkeling van grote woningbouwlocaties als 't Oog en de Blauwe zoom is de verwachting dat er op termijn meer vraag naar sport zal zijn. Het lijkt dan voor de hand te liggen om het bestaande sportcomplex uit te breiden. De ontwikkeling van 't Oog is op dit moment nog onzeker. Daarom zijn hiervoor nog geen concrete plannen en/of beleid opgesteld.</p>
3.8	<p>Indiener vraagt waarom in de visie is opgenomen dat ter compensatie van anderen gedupeerden landgoedwoningen en of kleinschalige woonmilieus gebouwd kunnen worden. Waarom dit op privaat eigendom wordt voorgesteld.</p>	<p>Er zijn gesprekken opgestart over compensatie voor bewoners die direct geraakt worden in woonkwaliteit. Dit zal maatwerk zijn. Indien hiervoor private eigendom nodig is, zal bekeken worden of dit mogelijk is door in gesprek te gaan met de betreffende eigenaar. Zonder diens medewerking</p>

		vervalt de optie voor compensatie (op die plek). Daarbij kan het zijn dat in sommige gevallen een ruimtelijke procedure doorlopen moet worden.
3.9	Indiener vraagt naar de vorm van ontwikkeling van recreatie als meekoppelkans in het gebied tussen Parallelweg en A15.	Het toevoegen van extensieve recreatie, bijvoorbeeld in de vorm van een ommetje Hardinxveld langs of op de nieuwe boezemkade, is een meekoppelkans vanuit de gemeente die nader onderzocht gaat worden. Hierover dient nog besluitvorming plaats te vinden. In algemene zin hebben de bewoners langs de Parallelweg aangegeven dit niet te willen. Dit is opgenomen in paragraaf 3.3. De gemeenteraad zal de wensen van de insprekers uit het gebied afwegen tegen de waarde die bijvoorbeeld een rondje Hardinxveld voor het gehele dorp betekent.

4. Inspraakreactie 4

4	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
4.1	Indiener is verbaasd dat de visie vooruitloopt op definitieve tracékeuze; Indiener geeft aan dat tracékeuze en visie onlosmakend met elkaar zijn verbonden.	De visie is bedoeld om bouwstenen mee te geven voor de inpassing van het boezemkanaal en het gemaal. Deze bouwstenen zijn voor de verschillende tracés en de locaties van het boezemgemaal vertrekpunten bij de uitwerking. Mede op basis van deze uitwerking wordt pas de tracékeuze gemaakt.
4.2	Indiener vind de reactietermijn van 3 weken tekort en vraagt waarom grondeigenaren niet beter meegenomen worden in het proces.	Een inspraaktermijn van 3 weken wordt vaker toegepast. De inspraakperiode is voor iedereen. Het waterschap is buiten de inspraakperiode veelvuldig in gesprek met eigenaren in het gebied waar het tracé mogelijk komt. Desondanks hebben wij vernomen dat een aantal eigenaren toch ontevreden zijn over dit proces. Gemeente zal daarom vanaf heden ambtelijk meer gezamenlijk optrekken met het waterschap in gesprekken met omwonenden. Hierbij wordt opgemerkt dat het waterschap het uiteindelijke tracé bepaald. Gemeente schuift aan om te onderzoeken welke eventuele compensatiemogelijkheden haalbaar zijn.

4.3	Indiener mist in 1.3 ook omgaan met de huidige gebiedskwaliteiten als doel voor de visie RK.	In 1.3 is het doel van de visie aangescherpt. In H2 en bijlage 1 is een analyse waarin de gebiedskwaliteiten beschreven zijn, die vertrekpunten zijn voor de visie in H3 en de bouwstenen in H4.
4.4	Indiener vraagt waarom in deze visie zo nadrukkelijk ingestoken wordt op het mogelijk maken van de toevoeging van andere activiteiten. Bewoners hebben aangegeven deze activiteiten waaronder recreatie en sport niet te willen.	Het is nadrukkelijk niet het doel van de visie om deze activiteiten mogelijk te maken. Zoals in de inleiding al aangegeven is dit niet duidelijk (genoeg) verwoord in de concept visie. Over deze meekoppelkansen dient nog besluitvorming plaats te vinden
4.5	Indiener stelt dat mogelijke landgoedwoningen als compensatie moeten dienen voor gedupeerde van de nieuw aan te leggen boezem. Daarmee zal de indiener zelf gedupeerd worden als dit op diens eigendom wordt toegepast.	Er zijn gesprekken opgestart over compensatie voor bewoners die direct geraakt worden in woonkwaliteit. Compensatie zal altijd maatwerk zijn en het is op voorhand niet te zeggen of het haalbaar is. Indien hiervoor private eigendom nodig is, zal bekeken worden of dit mogelijk is door in gesprek te gaan met de betreffende eigenaar. Zonder diens medewerking vervalt de compensatiemogelijkheid. Daarbij kan het zijn dat in sommige gevallen een ruimtelijke procedure doorlopen moet worden.
4.6	Het toevoegen van woonpercelen strookt niet met de eerdere gestelde behoefte aan betaalbare woningen.	De opgave van betaalbare woningen maakt geen onderdeel uit van deze visie. Er wordt alleen bekeken of compensatie mogelijk is binnen of buiten het project voor de enkele bewoners die direct geraakt worden in woonkwaliteit.
4.7	Indiener mist in 3.3. de wensen en de meekoppelkansen van de burgers en vraagt wat leidend is. Indiener stelt dat pas na meekoppelkansen gekeken wordt als de keuze voor het boezemtracé is gemaakt.	In 3.3 van de definitieve visie zijn aanvullende meekoppelkansen, wensen en noties vanuit bewoners toegevoegd. In de tracékeuze wordt in de afweging meegenomen welk effect dit heeft op mogelijke meekoppelkansen. In de planuitwerkingsfase wordt uiteindelijk bepaald welke meekoppelkansen mee kunnen en welke niet.

4.8	Indiener vindt dat in paragraaf 4.4 de reacties van de werkateliers vreemd overkomen in het stuk. En stelt dat eerst hydrologische keuzes gemaakt dient te worden voordat maar wensen van de gemeente wordt gekeken.	In de inleidende alinea is aangegeven dat hoofdstuk 4 naar de bijlage is verplaatst en een andere lading heeft gekregen. In 3.3 zijn wensen, meekoppelkansen en noties vanuit bewoners samengevat. Alle tracés zullen uitgewerkt worden zodat ze goed hydrologisch functioneren. Daarna zullen ze breed beoordeeld worden waarin ook wensen vanuit zowel van de gemeente als bewoners meegenomen worden bij de beoordeling.
4.9	Indiener vraagt waarom van de ontwikkeling van kleinschalige woonmilieus en compensatie woningen in het gebied wordt gesproken op gronden waar gemeente geen eigenaar van is?	Er zijn gesprekken opgestart over compensatie voor bewoners die direct geraakt worden in woonkwaliteit. Dit zal maatwerk zijn. Indien hiervoor private eigendom nodig is, zal bekeken worden of dit mogelijk is door in gesprek te gaan met de betreffende eigenaar. Daarbij kan het zijn dat in sommige gevallen een ruimtelijke procedure doorlopen moet worden.
4.10	Indiener geeft aan dat eigenaren geen extensieve recreatie in het gebied willen. Dit is de wens van de gemeente. Dit is dus geen resultaat uit de werkateliers met de bewoners in 4.4	Dit aspect is aangepast in H3.3. H 4.4 is verwijderd. Desondanks wordt opgemerkt dat anderen wel degelijk baat kunnen hebben bij extensieve recreatie.
4.11	Indiener vraagt waarom de gronden die de gemeente in eigendom heeft niet voor natuurcompensatie gebruikt kunnen worden. Dit vindt indiener een betere optie dan op particuliere gronden.	Voor de compensatie van natuur zijn in de visie principes opgenomen waar dit plaats kan vinden. Indien NNN-gebieden (Natuurnetwerk Nederland) geraakt worden kent compensatie aansluitend het bestaande NNN gebied de voorkeur. Het perceel van de gemeente ligt op enige afstand. In deelgebied zuid kan als gevolg van de versnippering van percelen ook natuur worden toegevoegd als inpassing van de nieuwe boezem.
4.12	Indiener stelt dat in eerdere informatieavonden het waterschap heeft aan gegeven dat het waterschap niet wacht tot de verbreding van de A15, in de visie wordt echter gesproken over het eventueel gelijktijdig oppakken.	Het waterschap is in gesprek met Rijkswaterstaat. Voor de onderdelen van de beide projecten die elkaar raken (zoals bijvoorbeeld een sifon onder de A15) zijn 2 scenario's mogelijk; het project voorafgaand de verbreding van de A15 realiseren of gelijktijdig. Gelijktijdig uitvoeren bespaart overlast voor de gebruikers van de A15 en de directe omgeving. E.e.a. is mede afhankelijk hoe het project A15 qua planning verloopt. Onderdelen van

		beide projecten die geen directe relatie met elkaar hebben, kunnen los van elkaar worden gerealiseerd.
4.13	In de visie ontbreekt het onderdeel duurzaamheid en innovatie. Indiener vraagt naar de planning van dit traject en hoe indiener daarbij kan worden meegenomen.	Bij de keuze VKA wordt het effect op duurzaamheid meegenomen in de afweging waar het onderscheidend is voor de alternatieven. Daarnaast heeft het waterschap ambities op gebied van duurzaamheid en innovatie, op de thema's biodiversiteit/ecologie, circulariteit (grond en kunstwerken), en klimaat- en energieneutraliteit. Deels worden die in de fase voor het bepalen van het voorkeursalternatief vertaald naar de ontwerpen, en daarnaast worden de benodigde maatregelen in de planuitwerking en realisatiefase nader beschouwd en ingevuld. Met de realisatiefase wordt bedoeld dat ook aan de markt wordt gevraagd hun kennis en kunde in te brengen om de duurzaamheid van de oplossingen te vergroten. Deze maatregelen zullen in die fases in overleggen met bewoners en belanghebbenden worden besproken.
4.14	Indiener vraagt omwonenden en grote belanghebbers beter mee te nemen in de denkprocessen.	Het waterschap maakt de tracékeuze en zet in op een gebiedsproces waarbij overheden, belanghebbenden en direct betrokkenen stapsgewijs en tussentijds worden meegenomen in de denkprocessen. Het waterschap is met indiener in gesprek en zal verdere afspraken maken hoe dit verder te verbeteren. Naar aanleiding van de inspraak zal gemeente ambtelijk meer aanschuiven bij gesprekken.
4.15	Indiener vraagt duidelijkheid over tracékeuze alvorens wordt ingegaan op meekoppelkansen.	In 3.3 zijn aanvullende meekoppelkansen, wensen en noties vanuit bewoners toegevoegd. In de tracékeuze wordt in de afweging meegenomen welk effect dit heeft op mogelijke meekoppelkansen. In de planuitwerkingsfase wordt uiteindelijk bepaald welke meekoppelkansen mee kunnen en welke niet. Verder wordt opgemerkt dat de initiatiefnemer van de meekoppelkans verantwoordelijk is voor financiële dekking.

4.16	Als de gemeente gronden heeft waarop compenserende maatregelen getroffen kunnen worden dan dienen deze eerst ingezet te worden voor natuurcompensatie en extensieve recreatie en niet op particulier eigendom.	Deze wens is opgenomen onder 3.3 en wordt beschouwd in de verdere uitwerking. Met betrekking tot natuurcompensatie is het beeld dat aansluitend aan het huidige NNN-gebied dit de voorkeur verdient. Ook voor andere meekoppelkansen geldt dat er wel een fysiek relatie moet zijn met het definitieve tracé.
------	--	---

5. Inspraakreactie 5

5	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
5.1	Indiener is niet akkoord met de bewoording dat gemeente grond wil reserveren voor toekomstige ontwikkeling van overheden en semi overheden. Indiener heeft ook zelf wensen om deze voor toekomstige ontwikkelingen te gebruiken.	Zoals in de inleiding is aangegeven, zijn de mogelijkheden voor woningbouw verduidelijkt. Alleen voor gedupeerde eigenaren kan als maatwerk nog gedacht worden aan woningbouwcompensatie in of buiten het plangebied. Voor andere mogelijke meekoppelkansen geldt dat hierover nog concrete besluiten moeten worden genomen.
5.2	Indiener ziet graag alle onderzoeken, verslagen, notulen, berekeningen en notities met betrekking tot het afvallen van de variant met persleidingen. Indiener denkt dat dit tot een betere oplossing leidt dan de huidige plannen.	<p>Om te onderzoeken of persleidingen een realistisch alternatief zijn voor een open boezemkanaal is een beknopte analyse met een grove kostenraming uitgevoerd voor de locatie Groot-Ammers. Deze resultaten zijn doorvertaald naar de locatie Hardinxveld.</p> <p>De hoofdlijn van de analyse is de volgende. De persleidingen (in het geval van Hardinxveld 4 stuks, van ca. 2,5 x 6 m + 5m i.v.m. tussenruimte) worden in een open ontgraving van 20 m breed, gefaseerd in delen van bijvoorbeeld 100 m, in bouwkuipen aangelegd. Ze worden van fundering voorzien om te voorkomen dat zetting optreedt en de aansluiting met het gemaal te borgen. Daarnaast heeft het bijbehorende gemaal meerkosten, omdat de opvoerhoogte toeneemt (de persleiding ligt onder licht verval richting het gemaal). Voorts nemen daardoor de energiekosten van het gemaal in de gebruiksfase toe.</p>

		<p>Regelmatig opschonen van de leidingen is nodig om o.a. algengroei en opgehoopt slib te verwijderen. Er zijn inspectieluiken voorzien. De levensduur is bepaald op 100 jaar.</p> <p>Het grondwerk voor de persleiding heeft ordegrrootte dezelfde omvang als die van een (rechte) toevoerboezem. De forse extra kosten van de persleidingen en het gemaal komen daar bovenop. Daarnaast zullen op termijn vervangingsinvesteringen nodig zijn, die een boezem niet (in die mate) heeft.</p> <p>Op basis van deze analyse is beoordeeld dat persleidingen in alle gevallen significant duurder uitvallen dan de open toevoerboezem en is de optie met een gemaal en een lange persleiding vanaf de Giessen naar de Merwede afgevalen als kansrijk alternatief. De onderbouwing hiervan is opgenomen in een notitie. De uitkomsten zijn rechtstreeks verwerkt in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en de Notitie Lokatiekeuze Hardinxveld. Wij stellen u graag in de gelegenheid om op het Waterschapskantoor een toelichting te ontvangen op de notitie en de onderbouwing.</p>
5.3	Indiener ontvangt graag de rapporten van het ecologisch onderzoek.	Aan deze onderzoeken en bijbehorende rapportages wordt nog gewerkt door het waterschap. Bij de keuze van het voorkeurstracé en uiteindelijk het Projectbesluit met bijbehorende Milieu Effect Rapport (MER) zullen onderliggende rapporten worden gedeeld, waaronder het ecologisch onderzoek.
5.4	Indiener vraagt waarom langs het snelfietspad en het dorpsommetje niet zijn ingetekend. Aanvullend stelt indiener dat dit gecombineerd kan worden met de wens om de verkeersveiligheid tussen Kanaaldijk Noord en de rivierdijk te verbeteren. Dit is publiek bezit en kan benut worden voor een wandelroute. Indiener vraagt waarom de kansen hiervoor nog niet in de schetsontwerpen zijn ingetekend, ook voor de wens om parkeerplaatsen toe te voegen in dit gebied.	Deze suggestie zal in het kader van de uitwerking en besluitvorming over de meekoppelkans voor een 'ommetje' meegenomen worden. Ook de suggesties voor de verdere uitwerking van de schetsontwerpen gelet op de verkeersveiligheid bij Kanaaldijk Noord en het toevoegen van parkeerplaatsen zullen in de verdere uitwerking onderzocht worden.

5.5	Indiener geeft aan dat op de tekening op p 26 de snelfietsroute ook in het middengedeelte kan worden gepositioneerd. Dit is niet acceptabel.	Deze tekening is aangepast in de definitieve visie. De snelfietsroute is beoogd aan de zuidzijde van de A15.
5.6	Indiener brengt het idee in om bij de bouw van het gemaal ook een educatiecentrum in te richten. Dit is de ultieme gelegenheid om Hardinxveld als waterdorp op de kaart te zetten.	Graag gaat het waterschap met u in gesprek over de ideeën die u hierbij heeft.
5.7	Indiener ziet graag schetsontwerpen van de kunstwerken met hoogte en afmetingen gelet op de bouwsteen dat kunstwerken gebied specifiek ingepast zijn en uit een hand vormgegeven en een gebiedseigen oplossing kennen	De specifieke architectonisch vormgeving waarop deze bouwsteen doelt zal pas in de planuitwerking opgepakt worden. Deze ontwerpen zullen dan ook gedeeld worden met betrokkenen.
5.8	Indiener vraagt meer informatie over nieuwe A-watgangen in het gebied; breedte, dammen in A-watgang, nieuwe kunstwerken voor agrarische voertuigen. Indiener vraagt hoe dit zich verhoud tot een A-watgang naast de boezem zoals eerder is gepresenteerd.	Bij aanpassingen in het poldersysteem zullen maatregelen genomen worden om huidig gebruik te continueren. Een A-watgang heeft een breedte van circa 10m. De precieze ligging, afmetingen en waterhuishoudkundige objecten als dammen zullen in de planuitwerking nader worden uitgewerkt. Nadere berekeningen in deze fase hebben uitgewezen dat een grote watgang direct langs de boezem een ongunstig effect heeft op de stabiliteit.
5.9	Indiener vraagt wat het inhoud als er een poldergemaal wordt geplaatst en hoe leidingen en onderhoudspaden lopen en hoeveel ruimte deze maatregelen in beslag nemen.	Het poldergemaal zal bereikbaar moeten zijn voor een vrachtwagen om het kroosvuil op te halen en voor onderhoudsmaterieel. Voor dergelijk verkeer zal een (semi) verhard onderhoudspad aangelegd moeten worden van ca 3 m. breed. Om een indruk te krijgen van de grootte: naast de woning aan de Neerpolderseweg 87 staat een poldergemaal van orde grootte het benodigde formaat. Daarnaast zal ook een elektriciteitskabel aangelegd moeten worden om het poldergemaal van stroom te kunnen voorzien.

5.10	Indiener vraagt naar de meekoppelkans stedelijke wateropgave van de gemeente. Indiener brengt in dat niet alles in dit gebied moet plaatsvinden.	Deze meekoppelkans richt zich op het verbeteren van de waterhuishouding in de polder om wateroverlast te voorkomen. Enerzijds zullen als gevolg van de eventuele verbreding van de A15 duikers onder de snelweg en sloten langs de snelweg aangepast moeten worden. Als gevolg van het boezemkanaal zijn ook ingrepen aan de het polderwatersysteem nodig. Tenslotte kan de stedelijke wateropgave van de gemeente worden verbeterd. Alle drie hebben betrekking op hetzelfde peilgebied. Samen met Rijkswaterstaat en de gemeente gaat onderzocht worden of het haalbaar om deze drie zaken met elkaar te combineren. Dit zal dus niet alleen in de open polder zijn, maar ook in de kern van Hardinxveld-Giessendam.
5.11	Wanneer de provincie KRW wil realiseren voor 2027 stelt indiener dat een maatregel is dat Chemours Du Pont in Dordrecht niet meer loost in het water en lucht.	Dit valt buiten de scope van het project. De reactie wordt doorgegeven aan de provincie Zuid-Holland.
5.12	Indiener geeft aan dat de wens van de provincie om oude Hollandse waterlinie en de beleving van het Pelgrimspad te versterken niet duidelijk zijn.	Deze wensen worden momenteel met provincie verkend. Deze wensen en mogelijke ruimtelijke consequenties worden in latere fase in het project beschouwd en eventueel bij vervolgstappen in het ontwerp. Gedacht kan worden aan het plaatsen van een informatiebord of het verbeteren van het wandelpad. Grootschalige inrichtingsmaatregelen ligging niet in de lijn der verwachting.
5.13	Indiener vindt dat de wensen van de bewoners/ eigenaren summier beschreven worden en niet als prioriteit zijn meegenomen en vraagt hoe ervoor te zorgen dat onze bijdragen, wensen en ambities duidelijker in de visie moet terugkomen.	In Hoofdstuk 3.3 van de nieuwe versie zijn aanvullingen gedaan, mede op basis van de in de tussentijd gevoerd keukentafelgesprekken en ingediende inspraakreacties. Concrete wensen worden in het project door het waterschap bijgehouden in een systeem waarin wensen worden beoordeeld en wanneer keuzes hierover worden gemaakt teruggekoppeld aan betrokkenen.
5.14	Indiener wenst dat grondbezit van de gemeente oostelijk in het middengebied ingezet wordt voor de boezem en niet voor	Deze wens is opgenomen onder 3.3 van de aangepaste versie.

	compensatie van andere bouwprojecten. Dit ziet indiener graag aangevuld bij de particuliere wensen in de visie.	
5.15	Indiener ziet graag dat de wens en ambitie om de weilanden agrarisch te laten op te nemen in de aangepast visie RK.	Deze wens van indiener is opgenomen onder 3.3 van de aangepaste versie.
5.16	Indiener vraagt voor de beste optie voor de wateropgave te gaan en de minste pijn voor de eigenaren.	Alle tracés zorgen voor een robuust watersysteem. Dat is een vereiste. Het waterschap zal een integrale afweging maken om te komen tot een voorkeurstracé. Effect op omgeving is een van de criteria naast o.a. milieueffecten, draagvlak, kosten en technisch risicoprofiel.
5.17	Indiener is het niet eens met de vermelding dat er geen enthousiasme bij de bewoners is voor openstelling van het middengebied voor recreanten, hooguit op enige afstand van woningen en tuinen. Dit laatste is een foutieve interpretatie van het werkatelier en ziet dit graag aangepast.	'Geen enthousiastme' is te licht uitgedrukt. Dit is aangepast in paragraaf 3.3 van de aangepaste versie. Dit neemt niet weg dat extensieve recreatie wel een meerwaarde voor anderen buiten het plangebied kan hebben.
5.18	Indiener is het niet eens met "de kans voor brede gebiedsontwikkeling" gezien er nu juist hoge waarde wordt gecheckt aan de huidige kwaliteit.	De suggesties van gebiedsontwikkeling zijn uit de visie gehaald. Zoals in de inleiding aangegeven richt de definitieve visie op een goede inpassing van gemaal en boezem met oog voor de ruimtelijke context.
5.19	Indiener brengt in dat in de visie is opgenomen dat er een leesbare boezem wordt die door passanten begrepen wordt. Indiener brengt in dat het voorgestelde tracé van het parallelweg boezem collectief logisch is, perfect naast het huidige open landschap en een heldere aansluiting op de Giessen. Volgens indiener blijft dit tracé een passende optie.	Dit tracé zou inderdaad passen binnen het aspect leesbare boezem. Echter is dit tracé integraal beoordeeld door het waterschap en eerder afgevallen op andere aspecten. In de Notitie Reikwijdte en detailniveau en de Nota's van Antwoord is de argumentatie aangegeven waarom dit tracé is afgevallen. Dit is terug te lezen op; <ul style="list-style-type: none"> - Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) - bijlage 3 'van mogelijke naar kansrijke alternatieven boezembemaling Overwaard (p42-57) - Nota van Antwoord op zienswijzen en adviezen NRD; p11-13, paragraaf 3.4, 3.10 en 3.11 - Nota van Antwoord op inspraakreacties Locatiekeuze Hardinxveld: paragraaf 2.6 Deze documenten zijn te vinden op www.wsrl.nl/A5H --> 'documenten'

6. Inspraakreactie 6

6	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
6.1	Indiener vindt overleg vanuit waterschap en gemeente onder de maat. Indiener vraagt of het een gebruikelijke gang van zaken is dat er een visie wordt neergelegd terwijl er geen overleg is geweest met eigenaren en bewoners waarbij het gebied in particulier eigendom is.	Het opstellen van een visie voor boezem en gemaal die breed het gebied beschouwd past bij een grote ingreep als deze. Hierin worden ook particuliere eigendommen beschouwd. Voorafgaand aan het opstellen van de visie zijn diverse informatiebijeenkomsten, werksessies met de omgeving en keukentafelgesprekken georganiseerd, waarbij de input verwerkt in de concept visie. Ook deze inspraakronde wordt gebruikt om het concept aan te passen naar een definitieve versie. Na de vaststelling blijven waterschap en gemeente in gesprek met de omgeving. Naar aanleiding van de inspraakreacties is besloten dat de gemeente ambtelijk vaker zal aanschuiven bij gesprekken.
6.2	Indiener vraagt wat de gemeente met deze visie gaat doen en op welke termijn dit concreet wordt gemaakt en hoe hierover overleg met bewoners over wordt gepleegd en of bewoners hier dan ook in mee kunnen beslissen.	Deze visie is bedoeld om bouwstenen mee te geven voor de inpassing van het boezemkanaal en het gemaal. Bewoners hebben door werkateliers en deze inspraakreactie mogelijkheid input kunnen leveren. Het college legt de inspraak met haar reactie en de aangepast visie ter besluitvorming voor aan de raad. Ook kunnen zij op de verdere (schets)ontwerpen blijven reageren van de boezem en het gemaal.
6.3	Indiener heeft de volgende vragen; wordt er gewacht op welke manier de A15 wordt verbreed gelet op de zin op blz. 9; Tussen het Kanaal van Steenenhoek en de A15 is de locatie van het tracé mede afhankelijk van de locatie van de sifon waarmee de A15 wordt gekruist.	Het waterschap is in gesprek met Rijkswaterstaat hierbij zijn 2 scenario's mogelijk; het project voorafgaand de verbreding van de A15 realiseren of gelijktijdig. Gelijktijdig uitvoeren bespaart overlast voor de gebruikers van de A15 en de directe omgeving. E.e.a. is mede afhankelijk hoe het project A15 qua planning verloopt.

6.4	<p>Indiener vraagt of definitief bekend is wat de breedte van de sifon moet worden, hoe deze aangesloten moet worden en op welke afstand van de sifon bochten in het boezemkanaal mogen. Zodat straks niet plannen tekeningen aangepast moeten worden.</p>	<p>Het is nu nog niet definitief bekend wat de precieze afmeting van het sifon zal zijn, denk aan orde grootte 30m breed . Dit zal ook nog in de verdere planvorming worden uitgewerkt. Dit is mede afhankelijk van het gekozen tracé en onder welke hoek deze de A15 kruist. Ook wordt nader onderzoek gedaan bij tracé B of de bocht na de sifon, tussen de snelweg en het Kanaal van Steenenhoek, waterstaatkundig past en goed functioneert. Het is gebruikelijk dat in een ontwerpproces als deze tekeningen aangepast worden op basis van nadere onderzoeken, nieuwe inzichten, wensen en keuzes.</p>
6.5	<p>Indiener vraagt naar afmetingen van een nieuw poldergemaal, locatie van dit poldergemaal, welke voorzieningen nodig zijn en wat de afmetingen van de waterwegen zijn. Daarbij de vraag of hiermee de waterproblemen bij de Nieuweweg/ parallelweg verleden tijd zijn?</p>	<p>Bij aanpassingen in het poldersysteem zullen maatregelen genomen worden om huidig gebruik te continueren. Het poldergemaal zal ergens aan de westzijde van de nieuwe boezem geplaatst worden. Het zal bereikbaar moeten zijn voor een vrachtwagen om het kroosvuil op te halen en voor onderhoudsmaterieel. Voor dergelijk verkeer zal een verhard onderhoudspad aangelegd moeten worden van ca 3 m. breed. Om een indruk te krijgen van de grootte van een poldergemaal: naast de woning aan de Neerpolderseweg 87 staat een poldergemaal van orde grootte het benodigde formaat. Naar het poldergemaal toe zal een A-watergang met een breedte van circa 10m aangelegd moeten worden, aansluitend op het bestaande slotennetwerk. De precieze ligging, afmetingen en waterhuishoudkundige objecten als dammen zullen in de planuitwerking nader worden uitgewerkt. Nadere berekeningen in deze fase hebben uitgewezen dat een grote watergang direct langs de boezem een ongunstig effect heeft op de stabiliteit. Hiermee wordt niet de waterproblemen verleden tijd, maar de afvoerafstand wordt wel verkort en daarmee al verbeterd t.o.v. de huidige situatie. Met name als gevolg van de eventuele verbreding van de A15 zullen duikers onder de snelweg en sloten langs de snelweg aangepast moeten worden. Samen met Rijkswaterstaat en de gemeente gaat onderzocht worden of het haalbaar is om de stedelijke waterhuishouding verbeterd</p>

		kan worden. Dit zal dus niet alleen in de open polder zijn, maar ook in de kern van Hardinxveld-Giessendam.
6.6	Indiener vraagt waarom het gebied toegankelijk voor recreatie moet worden, dit is het laatste stuk opengebied tussen de Merwede en Alblasserwaard. Dit is juist een reden om dit zo te laten.	Het recreatief toegankelijk maken is een meekoppelkans vanuit de gemeente waarover nog geen concreet besluit is genomen. Dit zal niet direct de openheid en groene kwaliteit van het gebied aantasten.
6.7	Indiener vraagt waarom de dorpsrand verzacht worden/ dominantie randen verminderen en op welke manier dit zou moeten gebeuren.	Dit vormt geen onderdeel van de bouwstenen. In de analyse in H2 is dit benoemd. Het is een kans, geen opgave. In de aangepaste versie is dit verduidelijkt.
6.8	Indiener heeft vragen over het toevoegen van nieuwe landelijke woonpercelen in het gebied als eventuele compensatie voor direct betrokkenen' - Als er geen woningen nodig zijn ter compensatie komen die er dan ook geen woningen ? Ook niet voor andere geïnteresseerden?	Er zijn gesprekken opgestart over compensatie voor bewoners die direct geraakt worden in woonkwaliteit. Dit zal maatwerk zijn. Indien hiervoor private eigendom nodig is zal bekeken worden of dit mogelijk is door in gesprek te gaan met de betreffende eigenaar. In de visie is deze insteek preciezer geformuleerd. Mocht er geen compensatie nodig zijn, dan is er geen voornemen om woningen toe te voegen aan het gebied.
6.9	Indiener vraagt naar de mogelijke locatie voor woningen bijvoorbeeld het afronden van de oostrand van Hardinxveld'. Wat houdt dit in en waar ligt de oostrand?	Zoals in de inleiding is aangegeven is de visie verduidelijkt op het gebied van compensatie van gedupeerde eigenaren; het zal alleen nog gaan om maatwerk voor woningbouwcompensatie in of buiten het plangebied.

6.10	<p>Indiener heeft vragen over en reactie op de volgende meekoppelkansen en compensatieopgaven:</p> <p>1: over 'gelijktijdig realiseren en/of inpassen van maatregelen voor een nieuwe snelfietsroute Sliedrecht-Gorinchem'</p> <p>> Is deze snelfietsroute aan de zuidzijde van de A15 gepland?</p> <p>2: Er wordt ook gesproken over 'het versterken van de beleving van het Pelgrimspad'.</p> <p>>Wat wil men bereiken en op welke manier?</p> <p>3: 'de gemeente ziet graag mogelijkheden om extensieve recreatie te versterken en/of toe te voegen'</p> <p>> Indiener is hier tegenstander van</p> <p>Laat het laatste stuk open natuur zo blijven. (zie blz. 13)</p> <p>4: 'natuur- en watercompensatie i.v.m. het boezemkanaal en de verbreding van A15 in samenhang doen'.</p> <p>>De compensatie die ingetekend is (op blz. 26) is die alleen voor het boezemkanaal of voor beiden ?</p> <p>5: Is er al meer duidelijkheid over waar rondje Hardinxveld' ingetekend. dit precies is gepland, op welke manier, hoe lang?</p>	<p>Ad 1; de boogde locatie van de snelfietsroute is aan de zuidzijde van de A15.</p> <p>Ad 2: het is nu nog niet duidelijk welke maatregelen hierbij horen en of dit een concrete meekoppelkans gaat worden. Er zijn verkennende gesprekken met de provincie. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan informatieborden en/of verbetering van het pad.</p> <p>Ad 3: In 3.3 van de definitieve visie is opgenomen dat er veel weerstand is door huidige bewoners tegen het toevoegen van extensieve recreatie in het gebied</p> <p>Ad 4: De precieze compensatie opgave is nu nog niet bekend Er kan gedacht worden de eventuele compensatieopgave van het boezemkanaal in samenhang met de compensatieopgave van het project A15 te beschouwen. De precieze compensatieopgave zal in de vervolgfase worden uitgewerkt, evenals de haalbaarheid er van.</p> <p>Ad 5: Hierover is nu nog geen duidelijkheid. Mogelijk opties worden verkend, ook dient hierover nog besluitvorming plaats te vinden op basis van het definitieve tracé..</p>
6.11	<p>Indieners hebben de indruk dat door alle plannen, ideeën en mogelijkheden die worden aangedragen het landschap gaat veranderen. In tegenstelling tot de conclusie 'de aanleg van de nieuwe boezem is niet bedoeld om het landschap te transformeren maar kan aanknopingspunten bieden voor eventuele toekomstige ontwikkelingen'.</p>	<p>Zie ook de inleiding;</p> <p>In de concept Visie Ruimtelijke Kwaliteit werd gebruik gemaakt van zogenaamd ontwerpend onderzoek. Hiertoe zijn 4 denkbare scenario's uitgewerkt. Dit bleek te veel de suggestie te wekken dat men kan kiezen uit deze scenario's. Deze stedenbouwkundige benadering is onderdeel van de analyse. Dit wordt naar de bijlage verplaatst, omdat (naast de verwarring) de uitkomsten voor de lange termijn geen onderdeel uitmaken van de visie voor boezem en gemaal. In de gewijzigde visie is verduidelijkt dat deze zich richt op de inpassing van het boezemkanaal en gemaal en geeft een beeld van de meekoppelkansen op de korte(re) termijn. Voor de duidelijkheid zal in de nieuwe versie de titel wijzigingen naar een ' Ruimtelijke Inpassingsvisie voor gemaal en boezem" en delen zullen verplaatst worden naar de bijlage, zodat dit duidelijker wordt.</p>

6.12	<p>Indieneren vragen waarom de mogelijkheid voor extensieve recreatie en beperkt kleinschalige woonmilieus erin worden gehouden indien er ook is gesteld dat hier geen enthousiasme is door bewoners.</p>	<p>In hoofdstuk 3 zijn de ingebrachte kansen en wensen en noties van de verschillende partijen gebundeld. Hierin komen ook de tegenstrijdige aspecten naar voren. Zoals aangegeven in de inleiding is er na de raad gehoord te hebben en naar aanleiding van de inspraak verduidelijkt dat het gaat om woningbouw tot compensatie van gedupeerde eigenaren. Voor mensen buiten het plangebied kan extensieve recreatie wel degelijk nuttig zijn. Het is aan de gemeenteraad om hier een integrale afweging in te maken.</p>
6.13	<p>Indiener vraagt naar het (beperkt) verdikken van het bebouwingslint van de Parallelweg, door woningen toe te voegen en het plaatsen van enkele woningen in een losse structuur in het open middengebied’.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Parallelweg is lang... dus waar denken jullie aan? Langs de hele Parallelweg of bepaalde gedeelten? - Die huizen zullen ook bereikbaar moeten zijn, komt er dan ook een nieuwe weg achter de bestaande huizen? 	<p>Voor compensatie van gedupeerde eigenaren kan alleen als maatwerk nog gedacht worden aan woningbouwcompensatie in of buiten het plangebied. Uiteraard geldt hiervoor dat er overeenstemming met de andere grondeigenaar moet komen en dat er een planologische procedure doorlopen moet worden. Er zijn gesprekken opgestart over compensatie voor bewoners die direct geraakt worden in woonkwaliteit. Dit betreft enkele percelen en we zoeken naar mogelijkheden binnen en buiten het projectgebied en zal maatwerk zijn. De precieze uitwerking is nu nog niet bekend. Tevens zal de haalbaarheid nog moeten worden onderzocht.</p>
6.14	<p>Indiener vraagt naar aanpassingen van polderwatergangen bij een boezem tussen 122-123.</p>	<p>Bij een nieuwe boezem tussen 122 en 123 zullen de bestaande watergangen langs de woningen ook worden aangepast, mogelijk zullen zij versmald worden en zal een A-watgang elders in het gebied worden gerealiseerd door een bestaande sloot te verbreden.</p>
6.15	<p>Indiener vraagt of een wandelpad bij de boezem tussen 133 en 136 niet mogelijk is?</p>	<p>Op beide locaties is een wandelpad mogelijk. Bij de locatie tussen 122-123 is er mogelijk meer ruimte tussen de bebouwing en voor een wandelpad als hiervoor wordt gekozen.</p>
6.16	<p>Indiener benoemt dat in de visie wordt gesteld dat ‘vanuit ruimtelijk en landschappelijk perspectief de locatie tussen nummer 122 en 123 meer kwalitatieve inpassingsmogelijkheden en ruimte voor de boezem biedt’. Waarom is dit zo en wat houdt dit dan in?</p>	<p>Tussen 122 en 123 is meer ruimte, daardoor kan een natuurvriendelijke oever tot aan de bruggen over de parallelweg worden gerealiseerd. Dit kent een hoger landschappelijke kwaliteit en brengt meer natuur en ecologische waarde dan het bij de doorgang tussen 133-136 waar damwanden nodig zijn.</p>

6.17	Indiener vraagt of de natuurcompensatie zones op blz. 48/49 gedraaid kunnen worden zodat de A15 nog meer gemaskeerd is.	Het waterschap neemt deze suggestie mee voor de verdere uitwerking van een natuurcompensatie opgave en inpassing van de boezem. In de visie is het figuur aangepast en zijn de principes voor compensatie geduid.
6.18	Indiener vraagt naar plannen van windmolens en zonne-energie in het plangebied gaan komen. Wie bepaalt dit en wie moet zich aan dat plan aanpassen en waar zouden deze dan komen?	In de Regionale Energiestrategie is een zone 'uitwerkingsgebied zon' opgenomen langs de A15. Of en zo ja, de wijze waarop dit eventueel gebeurd is nog niet concreet en valt buiten de scope van deze visie. Meer informatie over de RES is te vinden op: https://drechtstedenenergie.nl/res/
6.19	Indiener vraagt naar de onderbouwing (onderzoeken/berekeningen) voor het afvallen van een tracé over de volkstuinten en het alternatief om met een verbinding tussen de Giessen en Merwede ondergronds het water af te voeren.	Het tracé over de sportvelden en volkstuinten en een persleiding vanaf de Giessen is in de vorige fase afgefallen na een uitgebreide afweging door het waterschap. In de Notitie Reikwijdte en detailniveau en de Nota's van Antwoord van het waterschap is de argumentatie aangegeven waarom dit tracé is afgefallen. Dit is terug te lezen op; - Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) - bijlage 3 'van mogelijke naar kansrijke alternatieven boezembemaling Overwaard (p42-57) - Nota van Antwoord op zienswijzen en adviezen NRD; p11-13, paragraaf 3.4, 3.10 en 3.11 - Nota van Antwoord op inspraakreacties Locatiekeuze Hardinxveld: paragraaf 2.6 Deze documenten zijn te vinden op www.wsrl.nl/A5H --> 'documenten'
6.20	Indiener twijfelt aan de noodzaak van de visie op dit moment het niet beter als er echt plannen gemaakt worden, over een paar jaar of misschien wel over 10 of 20 jaar, als een uitvoering hiervan echt actueel wordt en dan op basis van de dan geldende normen, eisen, inzichten van die tijd?	Deze visie is bedoeld om bouwstenen mee te geven voor de inpassing van het boezemkanaal en het gemaal. Daarvoor is de uitwerking nu nodig. In de concept visie werd gebruik gemaakt van zogenaamd ontwerpelijk onderzoek. Hiertoe zijn 4 denkbare scenario's uitgewerkt. Deze stedenbouwkundige benadering is onderdeel van de analyse. Dit wordt naar de bijlage verplaatst, omdat (naast de verwarring) de uitkomsten voor de lange termijn geen onderdeel uitmaken van de gewijzigde visie.

7. Inspraakreactie 7

7	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
7.1	Indiener geeft aan dat plannen voor een rondje Hardinxveld grote impact hebben op gronden die door indiener worden gebruikt voor de bedrijfsvoering. De recreanten laten plastic afval liggen wat dan weer op ons gras waait. De honden zwemmen over en poepen op ons gras, wat beide desastreus is voor onze koeien. Normaliter staat er mais en grasland op de grond voor onze veestapel. Ook gebruiken we dit om onze mest op uit te rijden.	Deze notie wordt meegenomen in H3 en zal worden meegenomen in de verdere uitwerking en besluitvorming hierover.
7.2	Indiener is tegen de ontwikkeling van stadsrandontwikkeling en eventuele kleinschalige woonmilieus aangesloten op landschap.	Deze notie is meegenomen in H3.3. Voor de onderdelen die bouwstenen gaven voor de langere termijn (ontwikkelmogelijkheden) is mede naar aanleiding van de inspraak besloten deze uit de visie te halen. Zie hiervoor de inleiding. Alleen eventuele compenserende woningbouw blijft mogelijk.
7.3	Indiener ziet het liefst keuze voor tracé C en groencompensatie op gemeentegrond of grond van het waterschap.	Deze notie is meegenomen in H3.3. Uiteindelijk zal het waterschap het definitieve tracé kiezen op basis van een integrale afweging.

8. Inspraakreactie 8

8	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
8.1	Indiener wil graag dat de bereikbaarheid van Kanaaldijk Noord ten allen tijden (ook tijdens uitvoering) gewaarborgd blijft voor de ligplaatsen in het Kanaal van Steenenhoek.	Het waterschap neemt deze wens mee in de verdere planvorming voor boezem en gemaal. Aspecten voor de bouwfase worden in de planuitwerkingsfase uitgewerkt. Uiteraard zullen eigendommen en gebruiksfuncties bereikbaar moeten blijven, ook tijdens de uitvoering. Maar enige hinder kan helaas niet voorkomen worden.
8.2	Indiener brengt de wens in de Kanaaldijk Noord breder te maken om veiligheid te vergroten en parkeerplaatsen te kunnen realiseren.	Het waterschap onderzoekt de haalbaarheid van deze wens in de verdere planvorming voor boezem en gemaal.

8.3	Indiener vraagt aandacht voor de kruising van de Kanaaldijk Noord met de Rivierdijk te verbeteren. Ook de brug over de Rivierdijk is te smal. Indiener realiseert dat dit niet onder project valt maar vraagt gemeente hier aandacht voor een bredere veilige situatie.	Bij de nadere uitwerking van de ontsluiting van het gebied tussen het Kanaal van Steenenhoek en de snelweg zal ook de aansluiting op de Rivierdijk beschouwd gaan worden. Het aanpassen van de brug in de Rivierdijk valt niet onder het project. Het is doorgegeven aan de betreffende wegbeheerders van gemeente en waterschap.
8.4	Indiener vraagt ook aandacht om bruggen over het Kanaal van Steenenhoek van voldoende hoogte te voorzien indien deze worden gerealiseerd.	Bruggen over het Kanaal van Steenenhoek zijn geen onderdeel van het project boezem en gemaal Hardinxveld.

9. Inspraakreactie 9

9	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
9.1	Voor indiener is de noodzaak van de boezem duidelijk, alleen het gelijk ook invullen van nieuwe landschapselementen gaat te ver. Nadat de boezem is gerealiseerd, kan de overige grond door de huidige eigenaren worden gebruikt. Zij zijn ook niet voor niets de eigenaar. Rondom de boezem past de 'open polder' versie om de polderidentiteit te behouden. Hierbij horen dan ook grasland, openheid en kleine griendjes en geen extensieve recreatie.	Deze wensen en noties zijn in 3.3 opgenomen. En zullen worden beschouwd in de verdere uitwerking.
9.2	Indiener is het niet eens met de bewering uit de visie "De A15 ligt hierbij autonoom in het landschap en biedt een mooi snelweg-panorama'.	In de definitieve versie van de visie is aan deze bewering " <i>voor de weggebruiker</i> " toegevoegd. De ervaring vanuit de directe bewoners in de omgeving op de snelweg is voorstelbaar anders.
9.3	Daarnaast wordt er bij 'woningbouwopgave' gesproken over ons woongebied als mogelijke locatie voor het afronden van de oostrand van Hardinxveld. Terwijl er ook wordt gesproken over 'het volkstuintencomplex aan de Parallelweg is een veel voorkomende inrichting van de stadrandzone'. Dus een tegenstrijdige visie, het gebied is reeds 'afgerond' en verdere woningbouw is niet nodig.	De suggestie dat er een woningbouwopgave in het projectgebied is, is uit de visie verwijderd. Zie de inleiding voor een verdere toelichting.

10. Inspraakreactie 10

10	Samenvatting inspraakreactie	Antwoord
10.1	Indiener vindt dat er onvoldoende aandacht is besteed aan het tracé dat door de volkstuinen en sportvelden loopt en dat door een deel van de bewoners de voorkeur heeft en is afgevallen. Indiener stelt dat daarmee particuliere eigenaren het minst gedupeerd worden.	Het tracé over de sportvelden en volkstuinen is in de vorige fase afgevallen na een uitgebreide afweging door het waterschap. Het waterschap ziet geen nieuwe argumenten om dit te heroverwegen. In de Notitie Reikwijdte en detailniveau en de Nota's van Antwoord van het waterschap is de argumentatie aangegeven waarom dit tracé is afgevallen. Dit is terug te lezen op; - Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) - bijlage 3 'van mogelijke naar kansrijke alternatieven boezembemaling Overwaard (p42-57) - Nota van Antwoord op zienswijzen en adviezen NRD; p11-13, paragraaf 3.4, 3.10 en 3.11 - Nota van Antwoord op inspraakreacties Locatiekeuze Hardinxveld: paragraaf 2.6 Deze documenten zijn te vinden op www.wsrl.nl/A5H --> 'documenten'
10.2	Indiener ziet geen noodzaak op een voetpad in het kader van 'rondje Hardinxveld'. Dit zal honden, mountainbikers, brommers etc. aantrekken. In de huidige schetsontwerpen is dit willekeurig ingetekend.	In H3.3 zijn deze noties meegenomen. Het waterschap werkt momenteel aan de schetsontwerpen waarin mogelijke meekoppelkansen in zijn geschetst om hierover met partijen het gesprek aan te kunnen gaan, waaronder ook de mogelijkheden voor een "rondje Hardinxveld". De besluitvorming over deze meekoppelkans heeft nog niet plaatsgevonden en ook de precieze ligging ligt nog open. Voor bezoekers van buiten het plangebied kan extensieve recreatie wel degelijk een meerwaarde hebben.